

Тарнопольский О.Б., Дегтярева Ю.В. Аутентичность учебной деятельности студентов в процессе изучения курса иноязычного профессионального общения для нефилологов

В статье анализируется понятие аутентичности учебной деятельности студентов при обучении иностранному языку для специальных целей в неязыковых вузах. Проводится различие двух аспектов аутентичности в обучении иностранному языку: аутентичности учебных материалов и аутентичности учебной деятельности. Приводятся примеры коммуникативных ситуаций и видов учебной деятельности на занятиях по иностранному языку, которые можно считать аутентичными с точки зрения профессиональных потребностей будущих выпускников.

Ключевые слова: обучение иностранным языкам для профессиональных целей, аутентичность, учебная деятельность.

Tarnopolsky O.B., Degtyarova Y.V. Authenticity of students' learning activities in courses of foreign language for professional communication at non-linguistic tertiary schools

The article analyzes the notion of authenticity of students' learning activities in teaching foreign languages for professional purposes at non-linguistic tertiary schools. The distinction is drawn between two aspects of authenticity in foreign language teaching: the authenticity of learning materials and the authenticity of students' learning activities. Examples of communicative situations and students' learning activities in foreign language classes that can be considered as authentic from the point of view of future graduates' professional needs are given.

Keywords: teaching foreign languages for professional purposes, authenticity, learning activities.

Трубіцина О. М., Федічкіна І. П.

**Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського (Україна)**

**НАВЧАННЯ ІНШОМОВНОГО ТВОРЧОГО ПИСЬМА
НА СТАРШИХ КУРСАХ У МОВНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ**

Навчання творчого письма у вищому навчальному закладі на сучасному етапі є особливо актуальним у зв'язку зі створенням загального європейського простору вищої освіти. Автор пропонує спеціально розроблену систему вправ для навчання іншомовного творчого письма на старших курсах у мовних вищих навчальних закладах на прикладі навчання написання академічного есе-порівняння та контрастування англійською мовою.

Ключові слова: творче письмо, іншомовна комунікативна компетенція, есе-порівняння та контрастування, система вправ, мовний вищий навчальний заклад, англійська мова.

Особливістю розвитку вищої школи на сучасному етапі є інтеграція в міжнародний освітній процес. Реалізація системою вищої освіти України ідей Болонського процесу та Рекомендацій Ради Європи у вивченні і викладанні сучасних мов вимагає орієнтації підготовки студентів мовних ВНЗ на розвиток активної творчої особистості, тобто пріоритет в освіті віддається творчим видам діяльності [5, с. 4].

Тривалий час навчанню творчого письма у мовних ВНЗ приділялася недостатня увага у вітчизняній методиці навчання іноземних мов, а це є однією з причин невідповідності рівня сформованості вмінь творчого писемного мовлення студентів мовних ВНЗ вимогам існуючих програм з іноземної мови для ВНЗ. Отже, актуальність проблеми, що розглядається, обумовлена недостатньою ефективністю традиційного навчання творчого писемного мовлення іноземною мовою студентів мовних ВНЗ, викликаною, перш за все, відсутністю достатньо розроблених методик систематичного та системного навчання творчого письма у мовних ВНЗ.

Питання методики викладання творчого письма були освітлені в роботах О.Б. Тарнопольського, Н.Г. Кізріної, О.О. Долгіної, Л.В. Каплич, М.М. Захаренкової,

Т.В. Глазунової, Л.К. Заєвої та інших вчених та методистів. Більшість наукових робіт обмежуються методичними рекомендаціями в області навчання конкретним жанрам письмового тексту. Так, навчання окремих видів творчого письма досить детально вивчено та описано в роботах Г.Г. Бедросової (“лист приватний”, “лист офіційний”, “ділові папери”) та Т.М. Єналієвої (“анотація”, “наукова стаття”, “курсова робота”, “дипломна робота”, “розгорнута рецензія на книгу”). Не дивлячись на те, що націленість на певні типи тексту додає цим роботам привабливу в методичному плані конкретність, в той же час це “веде до відомої фрагментарності, що не дозволяє розглядати запропоновані рекомендації як основу для створення курсу навчання творчого письма” [3, с. 65].

Мета цієї статті – розглянути особливості навчання творчого письма іноземною мовою на старших курсах у мовних ВНЗ за допомогою спеціально розробленої системи вправ.

Досягнення поставленої мети потребувало вирішення наступних задач:

1. визначити мету навчання творчого письма на старших курсах у мовних ВНЗ;
2. розкрити основні принципи, які складають теоретичну основу практичної методики навчання творчого письма у ВНЗ;
3. представити систему вправ для навчання іншомовного творчого письма студентів старших курсів у мовних ВНЗ;
4. провести експеримент з метою перевірки ефективності розробленої системи вправ та проаналізувати його результати.

Метою навчання іншомовного творчого письма на старших курсах у мовних ВНЗ є розвиток у студентів іншомовної комунікативної компетенції в творчому письмі (на рівні не нижчому ніж C2) у складі та єдності всіх її компонентів: лінгвістичної, соціолінгвістичної, прагматичної, предметної, формально-логічної та підпорядкованої паралінгвістичної компетенції [8, с. 62]. Отже, відповідно до Загальноєвропейських Рекомендацій наприкінці всього курсу іноземної мови студент повинен вміти легко написати чіткий, послідовний текст у певному стилі [2, с. 27]. Для розвитку цих вмінь була спеціально розроблена система вправ для навчання іншомовного творчого письма студентів старших курсів мовних ВНЗ на прикладі навчання написання академічного есе-порівняння та контрастування англійською мовою, яка спирається на основні принципи методу навчання іншомовного письма у ВНЗ, обґрунтованих О.Б. Тарнопольським, а саме [8, с.100-101]:

1. Принцип отримання студентами всіх необхідних пояснень стосовно формату письмового тексту, який потрібно навчитися писати, його структури, композиції, складових частин, засобів висловлювання думки, забезпечення єдності, логічної та мовної зв'язності тексту.

2. Принцип використання різних прийомів, які допомагають студентам генерувати та логічно композиційно розміщувати ідеї для написання різних видів письмових текстів.

3. Принцип сполучання кооперативного навчання з індивідуальним;

4. Принцип урахування та раціонального використання основних методичних підходів до навчання творчого письма.

5. Принцип урахування у самій методиці навчання жанру текстів, яких студентів навчають писати.

Запропонована система вправ була розроблена для студентів третього курсу на основі підручника під редакцією В.Д. Аракіна “Практичний курс англійської мови. 3 курс” в рамках другого уроку, другої частини “Conversation and discussion: Man and the movies” [6, с. 57].

Відповідно до вимог процесуального підходу першою фазою в навчанні творчого письма є перед-письмо. Вправи цієї фази включають вправи на створення умов та можливостей для самостійного генерування студентами ідей, на основі яких можна буде побудувати майбутнє есе, вправи на жанровий аналіз тексту-зразка та вправи на

забезпечення логічної та композиційної зв'язності викладення раніше генерованих та відібраних ідей. Наведемо приклади вправ цієї фази.

Приклад 1.

Мета: навчити генерувати ідеї через обговорення.

Завдання: Remember any books which were screened. In groups of three or four brainstorm the following issues:

- Does a screen version differ from a book in the following points: the plot, setting, characters?

- Are there any similarities between a book and its screen adaptation?

- What did impress you more: reading a book or seeing its screen adaptation? Why?

- Are there any books that can't be filmed? Why?

- Can you suggest any books that should be adapted for the screen?

- Anything else you can say about filming a book.

Stating your ideas, you should be specific and explain the reasons for this or that opinion of yours.

Приклад 2.

Мета: навчити викладати ідеї в чернетковому варіанті.

Завдання: Individually write your ideas reflecting differences and similarities between a book and its screen version. Do not worry about the grammar, vocabulary, structure, or layout, you will take care of that later. The important thing now is to formulate your ideas clearly for yourself and to make notes of them, not to forget later.

Приклад 3.

Мета: навчити логічно розміщувати ідеї відповідно до вимог жанру академічного есе-порівняння та контрастування.

Завдання: Re-read your ideas reflecting differences and similarities between a book and its screen version (freewriting). Use grouping and/or clustering for arranging your ideas. Develop the outline of your essay.

Наступною фазою навчання є власне письмо. Вправи цієї фази спрямовані на складання варіантів (чернеток) майбутнього есе. Наведемо приклад вправи цієї фази.

Приклад 4.

Мета: сформувані вміння писати академічне есе з урахуванням попередньої роботи з підготовки до його написання.

Завдання: Your task is to write a final draft of your 300 word essay "Compare and contrast a book and its screen version". Try to find the most expressive words for your essay. Also check the grammar you used, your punctuation and spelling.

Останньою фазою є фаза після-письма. Вправи цієї фази спрямовані на рецензування, коментування та остаточне редагування тексту. Наведемо приклад вправи цієї фази.

Приклад 5.

Мета: навчити рецензувати та коментувати чужий текст.

Завдання: Exchange your essays for peer-reviewing and commenting. Write your comments and give them back to the student whose work you were reviewing. Give your suggestions as to how the weak points could be improved.

Експериментальне дослідження з використанням запропонованої системи вправ проводилося протягом п'яти тижнів першого семестру 2010 навчального року в Південноукраїнському національному педагогічному університеті ім. К.Д. Ушинського на мовному факультеті на третьому курсі в другій підгрупі другої академічної групи. Результати експерименту представлені в таблиці 1.

Таблиця 1

**Результати передекспериментального та експериментального зрізу
за окремими показниками /у балах за 10-бальною шкалою в середньому по групі/**

Параметри зрізу	До експерименту	Після експерименту	Зростання
Зв'язність	4,1	7,0	2,9
Логічність	4,5	7,1	2,6
Інформативність	4,1	7,9	3,8
Аргументованість	4,4	7,6	3,2

З таблиці видно, що письмові висловлювання студентів набули зв'язності, логічності тощо. Отже, дані експерименту засвідчили ефективність запропонованої системи вправ.

В якості перспективи досліджень можна визначити створення системи вправ для навчання іншомовного творчого письма студентів молодших курсів мовних ВНЗ, подальше наукове обґрунтування необхідності навчання творчого письма не лише у ВНЗ, але і в інших навчальних закладах.

Використана література:

1. Житкова Е.В. Креативное письмо в процессе обучения иностранному языку в вузе // Вестник Томского государственного университета. – 2009. – № 3. – С. 101-105.
2. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / наук. ред. укр. вид. С.Ю. Ніколаєва. – К. : Ленвіт, 2003. – 273 с.
3. Казарицкая Т.А. Проблемы содержания обучения письму в языковом вузе // Методы и организация обучения иностранному языку в языковом вузе. – М. :ВИНИТИ, 1991. – Вып. 370. – С. 63-74.
4. Кизрина, Н. Г. Письменная речь на иностранном языке как средство развития креативности // Актуальные вопросы немецкой филологии и методики преподавания немецкого языка: сб. научн. тр. – № 3. – 2006. – С. 32-38.
5. Кривчикова Г.Ф. Методика інтерактивного навчання письмового мовлення майбутніх учителів англійської мови : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02 / Г.Ф. Кривчикова. – К., 2005. – 22 с.
6. Практический курс английского языка. 3 курс / под ред. В.Д. Аракина. – М. :ВЛАДОС, 1999. – 432 с.
7. Програма з англійської мови для університетів/інститутів (п'ятирічний курс навчання): Проект / колектив авт. : С.Ю.Ніколаєва, М.І. Соловей (керівники), Ю.В. Головач та ін. – К. : Київ. держ. лінгв. ун-т та ін., 2001. – 245 с.
8. Тарнопольський О.Б., Кожушко С.П. Методика навчання студентів вищих навчальних закладів письма англійською мовою. – Вінниця : Нова книга, 2008. – 288 с.

Трубицына О.М., Федичкина И.П. Навчання іншомовного творчого письма на старших курсах у мовних вищих навчальних закладах.

Обучение творческому письму в высшем учебном заведении на современном этапе является особенно актуальным в связи с созданием общего европейского пространства высшего образования. Автор предлагает специально разработанную систему упражнений для обучения иноязычному творческому письму на старших курсах в языковых высших учебных заведениях на примере обучения написанию академического эссе-сравнения и противопоставления на английском языке.

Ключевые слова: творческое письмо, иноязычная коммуникативная компетенция, эссе-сравнение и противопоставление, система упражнений, языковое высшее учебное заведение, английский язык.

Trubitsyna O.M., Fedichkina I.P. Teaching creative writing in a foreign language in the senior years at language higher education establishments.

Teaching creative writing at higher education establishments is highly topical at the present time in connection with creating a common European space of higher education. The author offers a specially developed system of exercises for teaching creative writing in a foreign language in the senior years at language higher education establishments by example of teaching writing a compare and contrast essay in English.

Keywords: *creative writing, foreign language communicative competence, compare and contrast essay, system of exercises, language higher education establishment, the English language.*

Тютюнник В. Ю.
Придніпровська державна академія будівництва та архітектури
(Україна)

АКТУАЛЬНІСТЬ ЗАСТОСУВАННЯ “ІНТЕГРОВАНІХ УРОКІВ” НА ЗАНЯТТЯХ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Мета даної статті - короткий огляд основних тенденцій та проблем, пов'язаних із застосуванням інноваційних форм навчання, інтегрованого уроку, зокрема, при вивченні іноземних мов за фахом у сучасній вищій технічній школі, в світлі інтеграції нашої держави у Європейський та світовий простір.

Ключові слова: *процеси глобалізації, мобільність, викладання іноземних мов, форми навчання, нетрадиційні уроки, інтегрований урок, між предметні зв'язки, інтеграція, позитивна мотивація.*

Підвищення уваги до розвитку системи освіти, підвищення вимог до надання освітніх послуг потребує модернізації української системи вищої освіти, впровадження європейських норм, а також поширення власних культурних і науково-технічних здобутків у систему освіти ЄС.

Необхідність реформування системи освіти України, її удосконалення і підвищення рівня якості є найважливішою соціально-культурною проблемою, яка значною мірою обумовлюється процесами глобалізації та потребами формування умов для індивідуального розвитку людини, її соціалізації та самореалізації у цьому світі. Одним з найважливіших стратегічних завдань на сьогоднішньому етапі модернізації системи вищої освіти України є забезпечення якості підготовки фахівців на рівні міжнародних вимог. Все це можливо втілити в життя лише за умови знання іноземних мов в обсязі, який необхідний для здобуття знань з фаху в країнах Європейської співдружності. Тому якість освіти сучасного студента як майбутнього фахівця пов'язана з необхідністю оволодіння іноземними мовами, що сприятиме мобільності українських студентів у Європі і інших країнах світу і має відповідати міжнародним уявленням щодо основних компетенцій справжнього фахівця. Щоб відповідати цим вимогам необхідно на основі подальшого розвитку набутих у школі знань, докорінно оновити зміст викладання іноземних мов у вищих навчальних закладах, зокрема викладання іноземних мов за професійним спрямуванням. Сучасні тенденції суспільного розвитку, процеси демократизації та гуманізації зумовлюють істотні зміни змісту освіти. У контексті удосконалення уроку це ставить перед викладачем нові завдання: сьогодні у процесі потрібно викликати і посилювати у студентів власні корисні мотиви діяльності, актуалізувати зв'язані з ними потреби, пропонувати матеріал, для якого характерна новизна, практична спрямованість, протиріччя, відповідність потребам навчаючого. Однією з таких форм є так звані “нетрадиційні” або “нестандартні” уроки.

Сьогодні темі “нетрадиційних” та “нестандартних” уроків у педагогіці приділяється велика увага. Їй присвячено багато праць, монографій та статей провідних дослідників як на Україні так і на теренах СНГ (Волкова Н.П., Фіцула М.М., Лозова В.І., Троцько Г.В., Савченко О.Я., Підласий І.П., Кульневич С.В., Лакоценина Т.П., Бордовська Н.В., Реан А.А., Харламов І.Ф. та інш.). Теоретичні та експериментальні дослідження різних авторів показують, що при використанні “нетрадиційних уроків” можна досягнути значних позитивних результатів у формуванні загальнонавчальних умінь, формуванні